KOCIA PIERWSZA POMOC

zapewnij bezpieczeństwo swojemu przyjacielowi

Opracowała
Zuzanna Janiszewska

ROZPOZNANIE BÓLU U KOTA

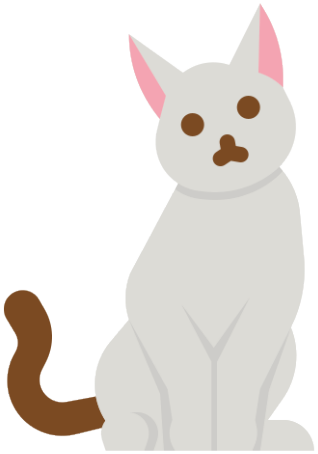

ROZPOZNANIE BÓLU U KOTA

W tym rozdziale przybliżę temat rozpoznawania **niepokojących objawów u kota**, przy których powinna się nam zapalić czerwona lampka „oho, coś się dzieje. **Jedziemy do weta**”:

- Zmiana poziomu aktywności
- Samookaleczanie (wygryzanie, wylizywanie)
- Wokalizacja (syczenie, furczenie, warczenie / skomlenie, piszczenie, warczenie)
- Zmiana w codziennej rutynie
- Zmniejszony apetyt
- Agresja/apatia/drażliwość
- Załatwianie się poza kuwetą
- Siedzenie w innej pozycji niż zazwyczaj (np. skulony “na chlebek”)
- Kuleje
- Nienaturalnie szuka kryjówek

Przy wyżej wymienionych przypadkach **koniecznie powinniśmy wybrać się z kotem do weterynarza.** Jednak to nie jedyne **objawy, które powinny nas zainteresować:**

- Śpi mniej lub więcej niż zwykle
- Jest gorący (prawidłowa temperatura u kota waha się od 38 do 39 °C)
- Nie je dłużej niż 12 godzin
- Stolec ma zmieniony kolor, bądź jest luźny
- Biegunka
- Kicha / kaszle
- Zmierzwiona sierść, w dotyku inna niż zazwyczaj
- Nadmierne wypadanie sierści / wyłysienia
- Chudnie / tyje
- Wypływ z oczu

Pamiętajmy! Obserwacja naszego kota oraz znajomość jego rutyny i zwyczajów jest bardzo istotna. Pozwoli to na szybsze znalezienie odstępstwa od normalnego zachowania zwierzęcia, co przyczyni się na szybszą reakcję w razie niepokojących objawów.

RESUSCYTACJA KRĄŻENIOWO-ODDECHOWA

RESUSCYTACJA KRĄŻENIOWO-ODDECHOWA

Resuscytację krążeniowo-oddechową (RKO) wykonuje się gdy dochodzi do zatrzymania akcji serca oraz oddechu. Jej celem jest podtrzymanie podstawowych czynności życiowych (krążenie i oddychanie).

KIEDY NALEŻY PRZYSTĄPIĆ DO RKO?

- **Sprawdź, czy zwierzę jest przytomne.** W tym momencie zawołaj zwierzaka, potrząśnij nim i próbuj nawiązać jakikolwiek kontakt. To tak samo jak z człowiekiem. Gdy widzisz nieprzytomną osobę na ziemi, najpierw podchodzisz i sprawdzasz, czy reaguje na bodźce słuchowe i bólowe.
- Gdy zwierzę nie reaguje, połóż je **na prawym boku**, odchyl głowę, otwórz pysk i wyciągnij jego język. W tym momencie **musisz się również upewnić, czy zwierzę się nie zadławiło i nie ma ciała obcego w pysku.**

ODDECH

Odchyloną głowę zwierzęcia, z wyciągniętym językiem, odłóż płasko na ziemię. Przyłóż do pyska policzek i ucho, starając się wysłyszeć oddech. Głowę trzymaj **skierowaną w stronę klatki piersiowej zwierzęcia**, patrząc, czy się podnosi i opada (oddycha).

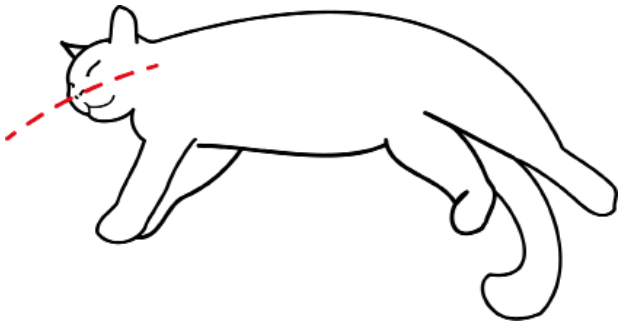

PULS

Sprawdzanie pulsu w takich przypadkach, **raczej nie jest stosowane**. To znaczy - nie jest to szczególnie zalecane. Jako nieprzeszkolona osoba, która nie maja na co dzień styczności z takimi sytuacjami, ciężko Ci będzie prawidłowo wyczuć puls. Czy to pod wpływem stresu, czy chociażby tego, że osoba nieprzeszkolona nie zawsze wie gdzie i jak dokładnie chwycić zwierzę, by wyczuć puls. Często osoby niedoświadczone mogą pomylić swój własny z pulsem poszkodowanego. Niemniej jednak, gdy chcesz sprawdzić puls pupila, najlepiej delikatnie ucisnąć dwoma palcami tylną łapę, w jej górnej części. Znajduje się tam tętnica udowa.

RESUSCYTACJA KRĄŻENIOWO-ODDECHOWA

Punkt, w którym trzeba uciskać klatkę piersiową, znajduje się po lewej stronie. Dlatego tak ważne jest wcześniejsze ułożenie zwierzęcia na prawym boku! Zegnij przednią łapę zwierzaka w stronę klatki piersiowej, a **punkt, w którym łokieć dotyka klatki jest miejscem, w którym powinno się umieścić dłoń i zacząć resuscytację.** Uciśnięcia powinny być przeprowadzane na 1/3 do 1/2 głębokości klatki piersiowej.

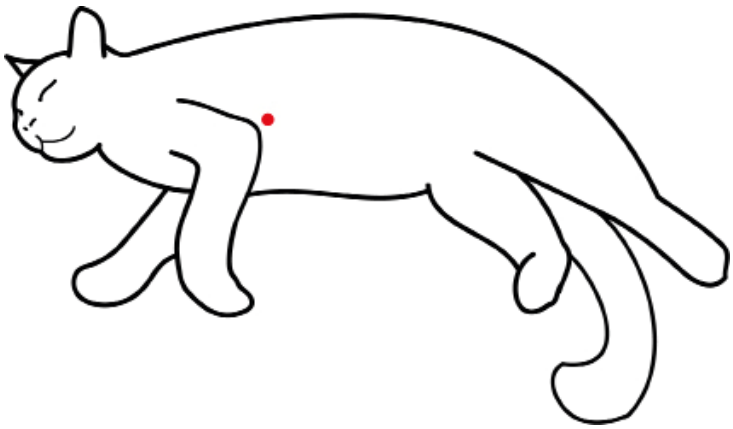

30 uciśnięć - później dwa wdechy. Szybkość uciśnięć powinna wynosić 100 na minutę.

"Analizując szereg eksperymentów wyciągnięto wniosek, że wdechy ratunkowe u psów i kotów powinny zawierać 10 mL/kg co jest równoznaczne z 1 sekundowym wdechem"

Hopper i in., 2012

Wykonując wdech u kota, powinieneś objąć ustami nos i pyszczek. **Bardzo ważne jest to, by nie wdmuchiwać zbyt dużej ilości powietrza.** Jednak w przypadku, **gdy reanimujesz zwierzę sam, powinieneś zrezygnować z wdechów. Ze względu na małe gabaryty kota nie zaleca się stosowania wdechów, ponieważ ważniejszą rzeczą jest nieustanny masaż serca.** Przy odpowiednim udrożnieniu dróg oddechowych zwierzę, podczas masażu klatki piersiowej samoistnie będzie "zaciągać" powietrze.

W KAŻDEJ SYTUACJI ZAGRAŻAJĄCEJ ŻYCIU LUB ZDROWIU ZWIERZĘCIA, UDAJ SIĘ DO WETERYNARZA. NAWET GDY WYDAJE CI SIĘ, ŻE WSZYSTKO JEST JUŻ W PORZĄDKU.

ZADŁAWIENIE

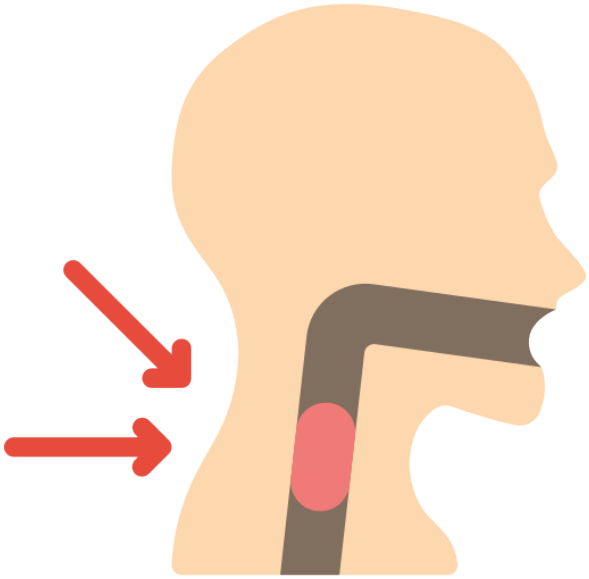

ZADŁAWIENIE

Już wiesz jak należy postępować w przypadku zatrzymaniu akcji serca i oddechu. Teraz skupmy się na tym, **co zrobić, gdy zwierzak się zadławi.**

Czym może się udławić? **Dosłownie wszystkim.** Suchą karmą, smakołykami, czy zabawką. Dlatego szczególnie ważne jest dobranie odpowiedniej zabawki dla naszego pupila.

DLA WŁAŚCICIELI PSÓW:

Pamiętaj również o zwykłych piłkach dla psa. Wykorzystywane często do zabawy z naszym pupilem, chociażby do aportowania. Jednak **mając za małą piłkę, pies może ją połknąć i się zakrztusić.** Nie może oddychać - w tej chwili liczy się każda sekunda, by go uratować. Okrągły kształt, bez żadnych wypustek nie pomaga - nie ma za co chwycić. Dlatego zalecane są piłki z dziurami (w razie nieszczęsnego wypadku, pies ma szansę oddychać, osoba udzielająca pomocy ma za co złapać, by ją wyciągnąć), bądź piłki ze sznurkiem.

NIEPOKOJĄCE ZACHOWANIE

- Próby wymiotów
- Ślinotok
- Łapczywe łapanie powietrza
- Blade dziąsła
- Niekontrolowane wydalanie moczu i kału

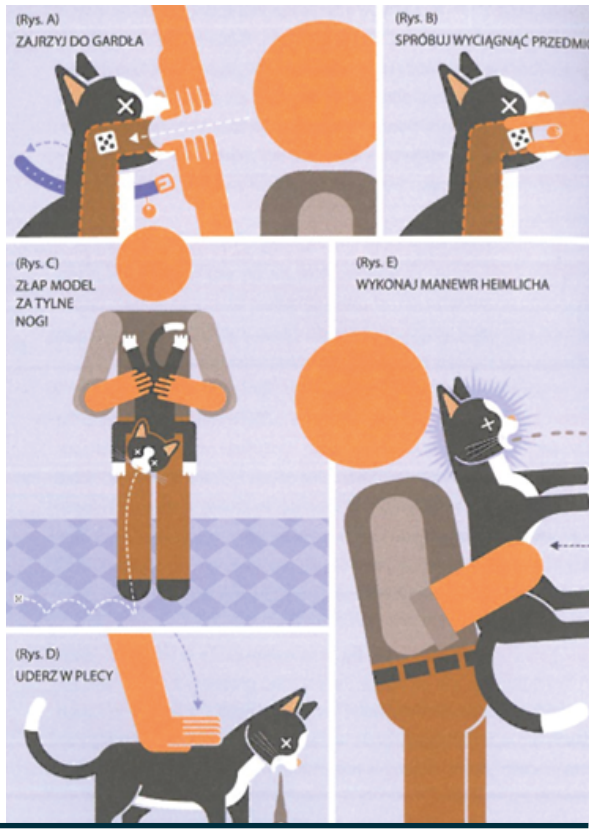

Grafika z książki Davida Bunnera "Kot. Instrukcja obsługi"

ZADŁAWIENIE

JAK RATOWAĆ?

1. Gdy zauważysz, że nasz kot się dusi, **najpierw powinieneś otworzyć mu pysk,** przyciskając jego wargi do dziąseł i zębów, dopóki go nie otworzy. By uniknąć przypadkowego ugryzienia, można włożyć między trzonowce przedmiot, który uniemożliwi zamknięcie pyska. **Sprawdź, czy przedmiot, którym kot się zadławił, jest widoczny.** Jeżeli jesteś w stanie do niego dotrzeć, to próbuj go wyciągnąć rękami lub pęsetą. Jednak przy wyciąganiu zachowaj ostrożność, by nie doszło do uszkodzenia przełyku.

2. Jeżeli nie widzisz obiektu, który blokuje przełyk, **wyciągnij język zwierzęcia na zewnątrz**, by umożliwić dostęp do głębszej części przełyku.

3. Jednak jeżeli nawet wtedy nie dostrzeżesz przedmiotu, którym zwierzę się zakrztusiło, **podnieś je za tylnią część tłowia i energicznie (jednak ostrożnie) potrząśnij.**

Gdy powyższe czynności nie przyniosą rezultatu, przystąp do rękoczynu Heimlicha:

- **Podnieś kota, przyciskając go do ciała.** Najlepiej, by głowę miał skierowaną w dół.
- Jedną dłoń złóż w pięść, a drugą **dociśnij do brzucha kota.**
- **Energicznie, jednak ostrożnie uciskaj brzuch** kota 2-5 razy.
- **Poklep go w okolicach barków**.
- Jeżeli przedmiot nie wypadnie, **powtarzaj wszystko do skutku.**
- Jeżeli kot w międzyczasie **przestanie oddychać przystąp do RKO.**

**W KAŻDEJ SYTUACJI ZAGRAŻAJĄCEJ ŻYCIU LUB ZDROWIU ZWIERZĘCIA, UDAJ SIĘ DO WETERYNARZA. NAWET GDY WYDAJE CI SIĘ,
ŻE WSZYSTKO JEST JUŻ W PORZĄDKU.**

ZATRUCIA

ZATRUCIA

Właściciele kotów często wychodzą z założenia, że zwierzęta pod wpływem instynktu samozachowawczego nie zjedzą czegoś, co mogłoby im zaszkodzić. Jednak jest zupełnie inaczej, a **zatrucia zdarzają się często. Lista trujących substancji jest naprawdę długa.**

TRUJĄCE ROŚLINY

Dlatego tak ważne jest, by przed zakupem nowej rośliny sprawdzić, czy nie jest trująca dla kota. Nawet jeżeli zwierzę nie interesuje się roślinami, które znajdują się w domu powinieneś mieć na uwadze fakt, że w jego otoczeniu mimo wszystko nie powinna znajdować się roślina, która może mu zaszkodzić. Nigdy nie wiemy jaki pomysł wpadnie kotu do głowy.

Zawiera substancje przeciwzakrzepowe, które **powodują krwawienia wewnętrzne**. Objawy mogą pojawić się dopiero po kilku dniach od spożycia, nawet po udzieleniu pomocy mogą utrzymywać się do kilku tygodni. W przypadku, **gdy zwierzę wiezione do weterynarza zaczyna wymiotować, należy otworzyć wszystkie okna by nie wdychać wydalin**, ponieważ może to dodatkowo spowodować silne podrażnienie płuc zarówno u właściciela jak i zwierzęcia. W przypadku połknięcia toksyny należy natychmiast udać się do weterynarza oraz **pod żadnym pozorem nie podawać kotu żadnego jedzenia, ani płynów**, zwłaszcza mleka.

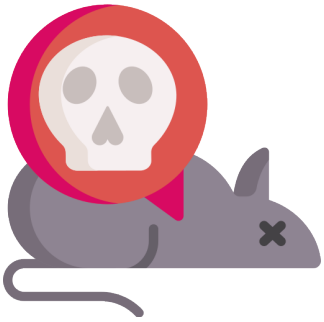

TRUTKA NA GRYZONIE

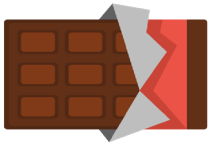

CZEKOLADA

Zawiera niestrawialny i **śmiertelnie toksyczny dla zwierząt alkaloid** (teobromina), który może utrzymywać się w organizmie nawet 72 godziny. Przy podejrzeniach zjedzenia przez zwierzaka czekolady, koniecznie **wywołaj wymioty i bezzwłocznie udaj się ze zwierzęciem do weterynarza.**

Jest to organiczny związek chemiczny, silnie trujący dla owadów. Działa w sposób kontaktowy i żołądkowy. Permetryna jest składnikiem wielu owadobójczych środków dla ludzi jak i psów. **Jednak dla kotów jest to skrajnie trująca substancja.** Z tego powodu nigdy n**ie wolno podawać kotu psich preparatów przeciw kleszczom, pchłom i komarom.** W przypadku omyłkowego podania bezzwłocznie udać się do weterynarza. Jednak zaleca się podawanie substancji przeciwpchelnych tylko w gabinecie weterynaryjnym przez wykwalifikowany personel.

SUBSTANCJE OWADOBÓJCZE Z PERMETRYNĄ

ZATRUCIA

LEKARSTWA

Bywa, że zwierzęta mogą przyjmować ludzkie leki, ale pamiętaj, że **wszystkie podawane lekarstwa powinny być konsultowane z weterynarzem!**

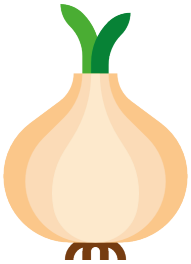

WARZYWA CEBULOWE

Cebula, czosnek, por i inne warzywa z rodziny cebulowych są skrajnie trujące, prowadzą do niedokrwistości, niszcząc czerwone krwinki. Mięsny farsz do pierogów z dodatkiem cebuli czy mięso z czosnkiem - nigdy nie podawaj takich rzeczy swojemu kotu! Po zjedzeniu przez kota tych warzyw, **bezzwłocznie udaj się do weterynarza, ponieważ ich spożycie może grozić śmiercią.**

MLEKO

Mleko co prawda nie jest trujące, jednak zawiera cukier zwany laktozą. **Koty nie posiadają enzymu (laktazy) trawiącego laktozę.** Podając kotu mleko fundujesz mu bóle brzucha, wzdęcia i biegunki. Laktoza jest szczególnie niebezpieczna (zagrażająca nawet życiu) dla małych kociąt!

A MÓJ KOT PIJE MLEKO I MA SIĘ ŚWIETNIE!

To argument bardzo często wymieniany przez właścicieli zwierząt. Zdarza się, że zwierzę nie ulegnie zatruciu lub skończy się na pojedynczych wymiotach, których nawet nie skojarzymy z podaniem mleka.

Jednak szkodliwe substancje potrafią się zbierać i powoli uszkadzać narządy takie jak nerki czy wątroba. Należy mieć nauwadze to, że badania jasno mówią co jest dla zwierzaka niezdrowe czy toksyczne. A wszystkie wiejskie mruczki, które dostają mleko i “nic im nie jest”, również mogą się zmagać z problemami spowodowanymi podaniem im szkodliwego dla zdrowia produktu, jednak takie koty są bardzo często wypuszczane samopas i nie wiadomo tak naprawdę co się wtedy z nimi dzieje. Właściciele nie widzą biegunki ani wzdętego brzucha. Opiekunowie kotów powinni być odpowiedzialni i nie bagatelizować faktu o toksyczności danego produktu.

ZATRUCIA

OBJAWY ZATRUCIA:

- Ślinotok
- Wymioty
- Biegunka
- Brak apetytu
- Kaszel, duszności i problemy z oddychaniem
- Nietypowe zabarwienie moczu (czerwone, brązowe)
- Zmiana koloru błon śluzowych (żółte bądź bardzo blade dziąsła)
- Drgawki i anafilaksja (niebezpieczne wstrząsy wywołane alergenem/toksynami)
- Przyspieszone tętno
- Gorączka
- Czasem agresja
- Senność, apatia

JAK RATOWAĆ?

Przy jakimkolwiek zatruciu bardzo ważna jest szybka reakcja. W przypadku zatruć pokarmowych najlepiej wywołać u zwierzęcia wymioty i natychmiast skontaktować się z weterynarzem. **NIGDY nie wywołuj wymiotów, jeżeli masz podejrzenia, że doszło do zatrucia żrącą substancją. Wywołując wymioty w takiej sytuacji jedynie pogarszysz sytuację. Podczas połknięcia przez zwierzę takiej substancji dochodzi do poparzenia jamy ustnej i przełyku.** Prowokując wymioty narażasz kota na ponowne poparzenia. W tym przypadku podaj zwierzęciu dużą ilość wody, aby rozcieńczyć żrącą substancję.

JAK WYWOŁAĆ WYMIOTY?

Wymioty wywołuje się **podając wodę utlenioną. Na każdy kilogram masy ciała podaj 2 ml płynu.** Nie ma się co łudzić, że zwierze samo wypije wodę utlenioną, dlatego najlepiej podać ją strzykawką (bez igły). Czasami by wywołać wymioty potrzebna będzie kolejna dawka płynu. **Wymioty można wywołać TYLKO I WYŁĄCZNIE wtedy, gdy zwierzę jest przytomne, uważając przy tym, by nie zachłysnęło się wymiocinami.**

URAZY MECHANICZNE

URAZY MECHANICZNE

Czasem przy kocich figlach może dojść do urazów takich jak rany otwarte, złamania czy urazy oka. Oczywistym jest fakt, że **w takiej sytuacji trzeba bezzwłocznie udać się z nieszczęśnikiem do weterynarza.** Jednak jak przewieźć zwierzę, by nie pogłębić urazu? Jak zatamować krwawienie, co zrobić gdy w ciele zwierzęcia znajdzie się ciało obce? W tym rozdziale znajdziesz odpowiedzi na te pytania oraz dowiesz się również co zrobić z potrąconym kotem napotkanym na ulicy.

POTRĄCENIE

Ustawa o ochronie zwierząt:

Art. 25. "*Prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, obowiązany jest, w miarę możliwości, do zapewnienia mu stosownej pomocy lub zawiadomienia jednej ze służb, o których mowa w art. 33 ust. 3*." (lekarz weterynarii, członek Polskiego Związku Łowieckiego, inspektor organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusz Policji, straży ochrony kolei, straży gminnej, Straży Granicznej, pracownik Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnik Państwowej Straży Łowieckiej, strażnik łowiecki lub strażnik Państwowej Straży Rybackiej).

BRAK POMOCY GROZI KARĄ GRZYWNY LUB ARESZTU

Dodatkowo może zostać orzeczona wobec sprawcy nawiązka w wysokości do tysiąca złotych na cel związany z ochroną zwierząt.

WZYWAJĄC WETERYNARZA

Leczenie rannego zwierzęcia jest odpłatne. Koszty ponosi właściciel, a w przypadku zwierząt bezdomnych gmina.

Prawo nie precyzuje znaczenia pojęcia "stosownej pomocy", nie mniej zawsze w takich przypadkach potrzebna jest pomoc weterynarza. Nawet, jeżeli zwierzę nie doznało urazów zewnętrznych, istnieje **bardzo duże prawdopodobieństwo, że odniosło obrażenia wewnętrzne** takie jak złamania czy krwotok. **Jeżeli istnieje możliwość przetransportowania zwierzęcia do weterynarza na twardym podłożu, powinieneś z niej skorzystać**. Taki transport znacznie zmniejsza szansę na pogłębienie urazów w porównaniu do transportu bez stabilizacji.

Może również zaistnieć potrzeba przeprowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej. **Nie jest to zalecane w przypadku obcego zwierzęcia. Nie wiesz czy nie jest chore lub agresywne. Szczególnie po wypadku, gdy zwierzę jest pod wpływem adrenaliny**.

URAZY MECHANICZNE

RANY OTWARTE

Jeżeli nie krwawi **zabezpiecz ją, by zwierzę się nie wylizywało.** Jeżeli rana krwawi, **nałóż na ranę gazy i opatrunki jałowe, bądź jakikolwiek materiał, który masz pod ręką**. Uciskaj ranę, a jeżeli **opatrunek przesiąka krwią, dołóż kolejny.** Bezzwłocznie udaj się do weterynarza.

CIAŁO OBCE

NIGDY nie wyciągaj ciała obcego z rany. Może to doprowadzić do krwawienia, którego nie będziesz w stanie zatamować. W momencie gdy przedmiot uszkodzi układ krwionośny, to właśnie on jest jedyną rzeczą, która tamuje krwawienie poprzez blokadę żył. **Ranę z ciałem obcym zabezpiecz bandażami tak aby ustabilizować znajdujący się w niej przedmiot, by nie miał możliwości wypadnięcia lub przesunięcia.** W razie krwawienia **dołóż kolejne opatrunki** dalej nie wyciągając ciała obcego z rany.

USZKODZONE OKO

W przypadku uszkodzenia oka, szczególnie, gdy znajduje się w nim ciało obce (którego nie wolno wyciągnąć, patrz “ciało obce”), **zabandażuj oboje oczu.** Dlaczego? Odkryte (zdrowe) oko mimowolnie będzie się poruszało w momencie “patrzenia”. I nawet jeśli zasłonisz uszkodzone oko, będzie ono wykonywało takie same ruchy jak to odkryte **przez co uraz może się pogłębić.** Zakrywając oboje oczu zmniejszasz ryzyko pogłębienia urazu związanego z ruchem oka.

KOCIA APTECZKA

KOCIA APTECZKA

- **“Długopis” do usuwania kleszczy:** jedno z najbezpieczniejszych narzędzi do usuwania kleszczy zarówno zwierzętom jak i ludziom.
- **Sól fizjologiczna w ampułkach** [najlepiej po 2-5 ml, czyli ampułki “na raz”]: jest dobrym środkiem do przepłukiwania oczu jak i czyszczenia ran (NaCI NIE DEZYNFEKUJE).
- **Woda utleniona:** 2ml na 1kg masy ciała, do wymuszenia wymiotów, jeśli zwierzę zjadło coś „podejrzanego”. Nie wywołuj wymiotów w przypadku połknięcia jakiejkolwiek żrącej substancji! Woda utleniona nie służy do odkażania ran!
- **Środek do dezynfekcji ran:** np. octenisept. Wybierając środek do dezynfekcji należy się upewnić, czy nie zaszkodzi zwierzęciu.
- **Węgiel aktywny:** odtrutka, pochłania wszystkie toksyny, które są w organizmie, warto stosować przy biegunkach: 2 tabletki na kilogram masy ciała.
- **Olej parafinowy:** łagodzi zaparcia. Oleju parafinowego nie powinno się stosować u zwierząt odwodnionych!
- **Opatrunki:** bandaże, bandaże elastyczne, siatki opatrunkowe.
- **Opatrunki hydrożelowe:** wykorzystywane w przypadku poparzeń, które chłodzą a jednocześnie odżywiają poparzone miejsce.
- **Jednorazowy podkład higieniczny:** dobrze, jeśli jest to duży podkład, doskonale się sprawdzi jako ochrona przed zabrudzeniami, kiedy zwierzę np. nie kontroluje wydalania.
- **Jednorazowe strzykawki:** przydaje się chociażby do podawania jedzenia zwierzętom, które koniecznie muszą być dokarmiane (np. w przypadku choroby). Najlepiej mieć pod ręką kilka rozmiarów strzykawek.
- **Maty chłodzące lub ręcznik** (moczymy w zimnej wodzie): przydatne przy wysokich temperaturach, by schłodzić zwierzę.
- **Termofor**
- **Pęseta**
- **Rękawiczki jednorazowe**
- **Termometr elektroniczny**

W KAŻDEJ SYTUACJI ZAGRAŻAJĄCEJ ŻYCIU LUB ZDROWIU ZWIERZĘCIA, UDAJ SIĘ DO WETERYNARZA. NAWET GDY WYDAJE CI SIĘ, ŻE WSZYSTKO JEST JUŻ W PORZĄDKU.